

ČRo 1 - Radiožurnál, 18.6.2010, Ozvěny dne

Den daňové svobody

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Ode dneška přestáváme vydělávat na stát. Veškeré výtěžky by měly jít do naší vlastní kapsy, je totiž Den daňové svobody a přišel později než loni - o 5 dnů. Museli jsme na něj čekat dokonce nejdéle za posledních 10 let. Neklamná známka toho, že stát potřebuje daňové poplatníky čím dál víc, jestli vás to zajímá, můžete nám psát buď mailem na adresu ozvenydne@rozhlas.cz nebo SMS ve tvaru OD mezera a váš text na číslo 9077704. Diskutovat budou profesor ekonomie působící v Česku i ve Spojených státech Jan Švejnar. Dobrý večer.

Jan Švejnar, profesor ekonomie

Dobrý večer.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu Jiří Schwarz junior. Dobrý večer.

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

Dobrý podvečer.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Řekněte mi, pane Schwarzi, je složité vypočítat daň daňové svobody institut, Liberální institut to dělá každý rok?

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

No, my právě se snažíme dělat to tak, aby to složité nebylo. Jinými slovy, aby si to teoreticky každý mohl spočítat sám. A hlavně, aby to bylo spočítáno takovým způsobem, který nám umožní počítat to v čase stejně jednotlivé roky a stejně tak, stejně pro různé země. Takže z tohoto pohledu musím bohužel teda přiznat, že to nějak složité není.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Dá se na to spolehnout, protože je zajímavé, že jiné instituce, například Patria Finance, přišly s jiným datem pozdějším, než je pátek, a to sice s nedělí tohoto týdne. Jak je možné, že se liší tato datum?

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

---

Používají, existuje samozřejmě řada různých metodik /nesrozumitelné/ daňové svobody. My to počítáme tak, že dělíme veřejné výdaje /nesrozumitelné/ rok. Myslíme si, že to je tak nějaký ..., například způsob, co používá Patria, vychází z daňových příjmů a já se jenom tak pro zajímavost jsem si vzal ty dvě možnosti a porovnal si, jak by vypadaly Dny daňové svobody z výdajů, jak to děláme my a z příjmů, což by byla druhá možnost, a zjistil jsem, že vzhledem k tomu že zdejší vlády mají zvláštní sklon deficitně financovat rozpočty, své výdaje, tak jenom od roku 95, kdy ten rozdíl naakumulovaný, to znamená, to, co by někdy v budoucnu musel zaplatit budoucí daňový poplatník, činil už přibližně 300 dní práce na stát, takže tady z tohoto pohledu se to samozřejmě liší pro to a je to tak značně proto, že ve zdejších podmínkách často existují deficitní rozpočty.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane profesore Švejnare, co si vůbec vy myslíte o výpočtu Dne daňové svobody, má to nějaký význam, já se ptám i proto, že když jsme zjišťovali názory k tomuto tématu, tak někteří ekonomové jsou poměrně skeptičtí, říkají, je to jenom taková hra, není to důležité. Co si myslíte vy?

Jan Švejnar, professor ekonomie

Já myslím, že to je důležité, aby občané věděli, kolik vlastně přispívají na fungování státu, transparentnost je důležitý aspekt našeho života. A měli bychom samozřejmě vědět taky, co za to dostáváme, protože je to vlastně platba za služby státu, tak bychom měli vědět, jak, kolik dostáváme jako podporu v nezaměstnanosti, například v poměru k našemu příjmu a jak dlouho oproti jiným státům, kolik platíme za známky poštovní, to je taky služba státu nebo za jízdu na dráze a tak dále. Čili je důležité, já myslím, opravdu mít transparentnost v tom, co nás stát stojí a v tom je to dobré toto vypočítávat. No, a co od státu získáváme v porovnání s tím získávají platitelé daní v jiných státech.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Oproti loňskému roku se posunul Den daňové svobody o 5 dnů, nezdá se to, že je to až tak dlouhá doba, ovšem z ekonomického hlediska je to málo nebo je to dost?

Jan Švejnar, professor ekonomie

Já bych zase řekl, že to záleží na tom, co za to ten stát vlastně občanům dává, že, jestliže podporujeme o sta tisíce nebo víc lidí v nezaměstnanosti, která se zvýšila, tak to třeba není tak velké, bylo by dobré to samozřejmě srovnat i s jinými státy, protože co je nakonec důležité, jestli se státy, se kterými se chceme srovnávat, jestli ta zátěž je větší či menší a především jaký je z toho výtěžek, co za to dostáváme, jestli je to plýtvání peněz, nebo jestli je to něco, za co získáváme cenné služby.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Schwarzi, řekněte, podle vás je ten poměr mezi tím, kolik peněz dáváme státu, jak dlouho na něj vyděláváme a mezi službami, které poskytuje, je to vyvážený poměr?

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

---

To je těžká otázka. To vždycky na to může být samozřejmě několik odpovědí, ale já myslím, že

nejlepší odpověď je podívat se na právě okolní země a podívat se, nebo aspoň ty okolní podobné země, kde můžeme předpokládat, že ti občané dostávají podobné služby od státu a podívat se, jak jsou tam ty služby drahé, neboli, když se díváme na ten, dneska optikou daňové, Dne daňové svobody, tak se podívat, kdy oni mají ten Den daňové svobody. A tady vidíme, že to jednoznačně jde i levněji, zřejmě, aniž by musel nutně prostě stát ořezat to, co poskytuje.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Na jakém příkladu teď to poukazujete, třeba kde to vyjde levněji a služby jsou srovnatelné.

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

No, já bych řekl, že například takové Polsko by nemělo být nějak výrazně odlišné od nás a přesto si připomínají Den daňové svobody o týden dříve, než my, nebo takový Nový Zéland, to je trochu vzdálenější příklad, tam je to o dalších pět dní ještě před, pardon, o dva dny před Polskem, Kanada, Slovensko - 23. května. Takže opravdu to jde levněji.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Tradičně nejdražší, co se týká účasti daňových poplatníků, jsou skandinávské země, je to tak?

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

Je to tak, ale tam zase těžko říkat nejdražší, protože oni naopak poskytují zase daleko více služeb těm svým občanům, pokud se na ten, na to, co ten stát dává, budeme dívat jako na službu, tam zkrátka je ten zvyk takový, že ty státy mají mnohem propracovanější sociální systém a zkrátka poskytují větší přepych občanům a samozřejmě také od nich více tím pádem vybírají.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane profesore Švejnare, dá se taková přímá úměra postavit mezi to, že se neustále třeba v České republice posouvá Den daňové svobody na pozdější datum a tím, že stát si prostě neví rady, takže to břímě přináší spíš na daňové poplatníky, než že by sám třeba šetřil?

Jan Švejnár, profesor ekonomie

Já myslím, že tady by bylo samozřejmě potřeba udělat důkladnější studii, protože když se vezme posledních pár let, tak ve většině ekonomik, které byly zasaženy recesí, tak se samozřejmě výdaje země zvýšily a někdy tedy daňové, daňové břemeno, takže to je potřeba propracovat, zjistit, no, a já myslím, že je dobré, že vlastně ta nová vláda se chystá k tomu, že by udělala některé zásadní reformy a udělat je tak, aby opravdu se /nesrozumitelné/ zlepšily.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Není to ale třeba taky známka slabé ekonomiky neustále oddalování daňové svobody?

Jan Švejnár, profesor ekonomie

Samozřejmě, může to být známka toho, ale jak jsme již slyšeli, třeba kdybychom se přesouvali víc na

nějaký severský model a často se mluví o finském modelu nebo holandském modelu nebo dánském modelu v různých aspektech reformních, tak pak musíme počítat i s tím, že s tím, jak zlepšíme služby a kvalitu služeb, tak samozřejmě budeme též víc vybírat.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Proč podle vašeho názoru, pane Schwarzi, se ten Den daňové svobody zase posunul, je to zvýšení daní nebo je to spíš třeba celkově špatné vedení ekonomiky podle vašeho názoru?

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

-----

Tak do jisté míry je nutno tady přiznat, že samozřejmě už z důvodu konstrukce toho ukazatele, kdy v podstatě se vychází z toho, co se v dané ekonomice vyprodukuje, tak ekonomická krize posledních dvou let samozřejmě přispěla k tomu, že ten jmenovatel je prostě ... vyprodukovalo se méně, takže se méně, méně zůstává lidem v kapsách, protože stát se jen tak nezeštíhlí z roku na rok. Tak tady z jednoho ohledu je to tímto. A na druhou stranu i v době krize lze, jak ukazují příklady zemí, které na tom, například jsou velmi špatně, tak tam je samozřejmě větší motivace se zlepšovat, takže my se můžeme například podívat na, například na Island, který na začátku během se během finanční krize málem zkrachoval, no, ale tam samozřejmě politikové tím pádem mají velkou motivaci něco s tím dělat a Island si oproti loňskému roku výrazně polepšil, co se Dne daňové svobody týče. Stejně tak například Maďarsko a překvapivě o několik dní si polepšilo i Řecko, protože tam samozřejmě ty problémy řešily dříve a už jsou v letošním rozpočtovém rámci nebo výdajovém rámci toho státu nějakým způsobem promítnuty, takže nedá se říct, že by to byla jenom nějaká vina na /nesrozumitelné/ špatných politiků, je to v podstatě celoevropský fenoménem, že se za poslední dobu Den daňové svobody poslal ke konci roku, nicméně existují i světlé výjimky, těch zemí, které mají opravdu dobrou motivaci s tím něco dělat. A doufejme, že my tu dobrou motivaci a /nesrozumitelné/ motivaci mít nebudeme, ale i přesto si zdejší politikové dokáží zareagovat a aby samozřejmě neztratili konkurenceschopnost.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane profesore Švejnare, vy už jste naznačil, ta vláda, která velmi pravděpodobně vznikne, už vyjednává i o možných reformách, které jsou jistě třeba, ale vypadá to, že se nevyhneme ani dalšímu zvyšování daní, ačkoliv Občanská demokratická strana něco takového před volbami zavrhovala. Podle vás, do jaké míry je možné udržet další zvyšování daní, aby to nebylo na úkor snížení výkonnosti ekonomiky?

Jan Švejnár, profesor ekonomie

Já myslím, že to je velmi důležité, že opravdu je potřeba udělat funkční analýzu, nedělat věci plošně, ale zjistit, kde plýtváme, kde naopak chceme investovat a zvýšit výdaje, no, a kde myslíme, že můžeme věci restrukturalizovat tak, že věci budou akceschopnější, více konkurenceschopnosti, takže já myslím, že jestliže se někde ty daně zvýší, v pořádku, pakliže to je dobře promyšleno, ale například v oblasti daní, kde například u podniků, které lehce můžou zahraniční podniky přejít někam jinak, tak tam bych byl opatrný, zase například daně z nemovitosti, kde i zahraniční vlastníci tyto daně platili, to je velice výhodné a nemovitosti si lidé neodnesou, čili to je celkem dobře zdanitelná věc.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Schwarzi, asi se nedá jednoduše říct, zvýšit daně, to je v každém případě špatně, nebo byste to

viděl jinak?

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

Vždycky je jednoduché zvyšovat daně, ale takhle bych to řekl, pokud se ale mají řešit, existují samozřejmě studie, které ukazují, že jediný funkční, dlouhodobě funkční způsob, jak se, jak vyřešit problémy, fiskální problémy, problémy s rozpočty s dluhem, je ten, že se musí ten stát zeštíhlovat a zefektivňovat, to znamená, začít na té straně výdajů, třeba i teď řeknu, nesnižovat hned daně, ač by to se mohlo zdát jako dobrý způsob, ale raději nejdříve se věnovat těm výdajům a potom se podívat, co jak jakoby, jakým způsobem zaplatit ty výdaje, to znamená, zvyšovat daně je vždycky jednoduché, ale každé zvýšení daní nakonec povede k dalšímu zvýšení těch výdajů, takže se zase nic nevyřeší.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Když to shrneme, Den daňové svobody v příštím roce podle vás bude později, než letos?

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

Tak já se domnívám, že bude přibližně jako letos, možná podle toho, jak poroste výkonnost ekonomiky, tak to s tím trošku pohne, ale nijak výrazně se zřejmě nezmění.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Odhaduje ekonom Jiří Schwarz junior z Liberálního institutu. A loučím se i s profesorem ekonomie Janem Švejnar, pánové, díky a přeji hezký zbytek dne, na shledanou.

Jiří SCHWARZ junior, vedoucí Centra pro studium ekonomické svobody Liberálního institutu

Na slyšenou.

Jan Švejnar, professor ekonomie

Na shledanou.